

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna a soudkyň Daniely Zemanové a Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **M. S. M.**, zast. Mgr. Jindřichem Lechovským, advokátem se sídlem Sevastopolská 378/16, Praha 10, proti žalované: **Policie České republiky**, Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy, odbor cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, se sídlem Kaplanova 2055/4, Praha 4, proti rozhodnutí žalované ze dne 20. 10. 2016, čj. KRPA-287682-43/ČJ-2016-000022, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 15. 12. 2016, čj. 4 A 92/2016-41,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III.** Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Jindřichu Lechovskému, advokátu, **s e p ř i z n á v á** odměna a náhrada hotových výdajů v celkové výši **8228 Kč**, která bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce je státním příslušníkem Bangladéše. Rozhodnutím specifikovaným v záhlaví mu žalovaná ve smyslu § 124 odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, prodloužila dobu zajištění za účelem správního vyhoštění o 90 dnů. Žalobce se proti tomuto rozhodnutí bránil žalobou, kterou městský soud rozsudkem zamítl. V rozsudku mj. uvedl, že vůči žalobci nemohla žalovaná užít zvláštních opatření za účelem vycestování cizince.

II. Shrnutí argumentů kasační stížnosti

[2] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu včasnou kasační stížnost z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Stěžovatel si je vědom toho, že nerespektováním rozhodnutí o správním vyhoštění narušil důvěru žalované. Přesto se domnívá, že mu místo prodloužení zajištění měla být uložena zvláštní opatření dle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců. Jeho případ je totiž výjimečný, dobrovolně se dostavil na služebnu žalované za účelem řešení své pobytové situace, vyjádřil souhlas s vycestováním, nepodal účelovou žádost o mezinárodní ochranu a konečně se aktivně zapojil do programu dobrovolného návratu Mezinárodní organizace pro migraci.

[3] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[4] Kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou. Důvodnost kasační stížnosti posoudil NSS v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.); neshledal přitom vady, jimiž by se musel zabývat i bez návrhu.

[5] Kasační stížnost není důvodná.

[6] Ze správního spisu vyplynulo, že rozhodnutím ze dne 6. 1. 2014 žalovaná uložila stěžovateli správní vyhoštění, stanovila dobu, po kterou mu neměl být umožněn vstup na území členských států Evropské unie v délce jednoho roku a rovněž dobu k vycestování z území České republiky v délce 45 dnů od dne právní moci tohoto rozhodnutí. Stěžovatel se odvolal. Rozhodnutí o odvolání nabylo právní moci dne 2. 7. 2014. Dne 28. 7. 2016 se stěžovatel dostavil na služebnu žalované s tím, že si přišel vyřešit svůj neoprávněný pobyt na území ČR. Na základě jím předloženého cestovního dokladu žalovaná zjistila, že na území ČR pobývá od 3. 7. 2014 bez platného povolení k pobytu. Žalovaná stěžovatele zajistila podle § 27 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Během kontroly cestovního dokladu žalovaná zjistila, že doklad jeví známky pozměnění nebo padělání ve vztahu k jeho platnosti. Po odborném vyjádření specializovaného oddělení žalované a souhlasu státní zástupkyně bylo se stěžovatelem zahájeno zkrácené přípravné řízení pro přečin padělání a pozměnění veřejné listiny dle § 348 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Dne 29. 7. 2016 žalovaná vydala rozhodnutí o správním vyhoštění stěžovatele dle § 119 odst. 1 písm. b) bod 2 ve spojení s § 119 odst. 1 písm. b) bod 9 zákona o pobytu cizinců. Téhož dne žalovaná stěžovatele dle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců zajistila na dobu 90 dnů ode dne omezení svobody. Rozhodnutím, které je předmětem tohoto řízení, pak žalovaná prodloužila dobu zajištění stěžovatele o 90 dnů.

[7] Stěžejní kasační námitkou je stěžovatelova polemika se závěry žalovaného a městského soudu, že nesplňoval podmínky pro uložení zvláštního opatření. NSS proto při přezkumu rozhodnutí o prodloužení zajištění zkoumal naplnění podmínek pro užití zvláštního opatření.

[8] Stěžovatel byl zajištěn dle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, který mj. stanoví, že policie je oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, *pokud je nebezpečí, že by cizinec mohl maršit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, zejména tím, že v řízení uvedl nepravdivé údaje o totožnosti, místě pobytu, odmítl tyto údaje uvést anebo vyjádřil úmysl území neopustit nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání.* Podle odst. 3 cit. ustanovení [p]olicie v rozhodnutí o zajištění stanoví dobu trvání zajištění s přihlídnutím k předpokládané složitosti přípravy výkonu správního vyhoštění. [...] Je-li to nezbytné k pokračování přípravy výkonu správního vyhoštění,

pokračování

je policie oprávněna dobu trvání zajištění prodloužit, a to i opakovaně. V řízení o prodloužení doby trvání zajištění cizince za účelem správního vyhoštění je vydání rozhodnutí prvním úkonem v řízení.

[9] K prodloužení zajištění cizince lze přistoupit za kumulativního naplnění podmínek uvedených v citovaném ustanovení. Jednou ze zákonných podmínek je skutečnost, že nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování (§ 124 odst. 1). Naplnění této podmínky stěžovatel zpochybňuje a tvrdí, že v jeho případě postačovalo uložení zvláštních opatření dle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců.

[10] Zvláštní opatření za účelem vycestování cizince z území upravuje zejména § 123b zákona o pobytu cizinců. Dle odst. 1 jsou jimi:

- a) povinnost cizince oznámit policii adresu místa pobytu, zdržovat se tam, každou jeho změnu oznámit následující pracovní den policii a ve stanovené době se na adrese místa pobytu zdržovat za účelem provedení pobytové kontroly,
- b) složení peněžních prostředků ve volně směnitelné měně ve výši předpokládaných nákladů spojených se správním vyhoštěním (dále jen „finanční záruka“) cizincem, kterému je zvláštní opatření za účelem vycestování uloženo; peněžní prostředky za cizince může složit státní občan České republiky nebo cizinec s povoleným dlouhodobým anebo trvalým pobytem na území (dále jen „složitel“), nebo
- c) povinnost cizince osobně se hlásit policii v době policií stanovené.

[11] Podle § 123b odst. 2 zákona o pobytu cizinců lze zvláštní opatření za účelem vycestování uložit, *je-li důvodné nebezpečí, že cizinec v době stanovené v rozhodnutí o správním vyhoštění k vycestování z území nerycestuje.* Dle odst. 3 téhož ustanovení při rozhodování o uložení zvláštního opatření policie mimo jiné zkoumá, *zda jeho uložení neohroží výkon správního vyhoštění.* Navazující ustanovení § 123c zákona o pobytu cizinců, kterého se v obecné rovině dovolává stěžovatel, upravuje podrobnosti týkající se složení finanční záruky.

[12] NSS předesílá, že zajištění, resp. jeho prodloužení, představuje mimořádný institut cizineckého práva. Uložení zvláštních opatření má proto obecně přednost před zajištěním cizince. Zvláštní opatření však zároveň musí být skutečně účinné. Volba mírnějších opatření než je zajištění cizince je vázána na určité předpoklady. Cizinec musí být schopen splnit povinnosti plynoucí ze zvláštního opatření. Předpokládá se, že cizinec bude při realizaci tohoto opatření se správními orgány spolupracovat a případnému výkonu správního vyhoštění se nebude vyhýbat. Pokud zde existují skutečnosti nasvědčující tomu, že cizinec bude případný výkon správního vyhoštění mařit, nelze dle § 123b odst. 3 zákona o pobytu cizinců přistoupit ke zvláštnímu opatření za účelem vycestování cizince (viz např. rozsudek ze dne 12. 10. 2016, čj. 10 Azs 102/2016-56, body 35-43). Dle nedávných závěrů rozšířeného senátu NSS není možné paušálně vyloučit použití některého ze zvláštních opatření. Vždy je povinností správního orgánu zvážit zejména osobní, majetkové a rodinné poměry cizince, charakter porušení povinností souvisejících s vyhošťovacím řízením, jeho dosavadní chování a respektování veřejnoprávních povinností, včetně charakteru porušení těchto povinností ze strany cizince (usnesení rozšířeného senátu ze dne 28. 2. 2017, čj. 5 Azs 20/2016-38, bod 41).

[13] V posuzovaném případě nelze souhlasit s námitkou, že by žalovaná zcela vyloučila možnost použití mírnějších zvláštních opatření místo prodloužení zajištění stěžovatele. Žalovaná v napadeném rozhodnutí přesvědčivě vysvětlila, proč v této kauze nelze užít zvláštních opatření (s. 5 a 6). Nedůvodná je tedy výtká, že rozhodnutí žalované je nepřezkoumatelné. Stěžovatel navíc sám polemizuje s důvody, které v napadeném rozhodnutí uvedla žalovaná, což by samozřejmě nebylo možné, bylo-li by správní rozhodnutí nepřezkoumatelné.

[14] Z žaloby ani kasační stížnosti neplyne, že by stěžovatel preferoval některé z výše uvedených zvláštních opatření. Spíše obecně polemizuje s nesprávným vyhodnocením možnosti uplatnit zvláštní opatření místo prodloužení jeho zajištění.

[15] Posouzení možnosti uložit zvláštní opatření nezahrnuje pouze subjektivní postoj cizince, zda by byl schopen a ochoten se danému opatření podrobit, ale předpokládá objektivní hodnocení celkové situace správním orgánem, na kterém leží odpovědnost rozhodnout, zda uložené opatření splní svůj účel. Žalovaná především uvedla, že stěžovatel již jednou nerespektoval povinnost z území vycestovat (rozhodnutí o správním vyhoštění stěžovatele ze dne 6. 1. 2014). Nerespektování předcházejícího rozhodnutí o správním vyhoštění vyvolává v tomto případě důvodné podezření, že stěžovatel může ohrozit výkon dalšího rozhodnutí o správním vyhoštění (§ 123b odst. 3 zákona o pobytu cizinců). Stěžovatel navíc i dle vlastních vyjádření ze dne 29. 7. 2016 dobře věděl, že v České republice pobývá bez platného povolení k pobytu. Během více než dvou let však z České republiky nevycestoval, ani neučinil žádné kroky k tomu, aby zde svůj pobyt legalizoval.

[16] Vedle již uvedeného žalovaná konkrétně ve vztahu k možnosti uložit zvláštní opatření spočívající v oznámení adresy pobytu [§ 123b odst. 1 písm. a) téhož zákona] uvedla, že stěžovatel nemá žádné stálé ubytování, na kterém by byl oficiálně přihlášen, ale pobývá pouze na blíže nespecifikované adrese I. P. P. v P.. Stěžovatel totiž dne 29. 7. 2016 během podání vysvětlení nebyl schopen žalované sdělit přesnou adresu, kde se v České republice zdržuje, ale pouze to, že se jedná o čtyřpokojový byt, který sdílí s čtyřmi kamarády z Bangladéše. Jiné bližší údaje o místě svého pobytu na území České republiky neuvedl, nesdělil a ani nenavrhl, jak by bylo možné přesnou adresu zjistit, resp. ověřit. Při zjišťování adresy pobytu cizince nelze bez dalšího přenášet iniciativu na žalovanou, jestliže ji sám stěžovatel neposkytl dostatek indicí pro určení svého místa pobytu (srov. rozsudek ze dne 2. 3. 2017, čj. 10 Azs 31/2017-19).

[17] Ve vztahu ke složení finanční záruky [§ 123b odst. 1 písm. b) a § 123c téhož zákona] žalovaná uvedla, že stěžovatel ve vyjádření ze dne 29. 7. 2016 vypovídal, že peníze na složení finanční záruky nemá. Žádnou takovou záruku ani nenabídl. Z povahy věci tedy žalovaná nemohla toto zvláštní opatření stěžovateli uložit.

[18] Žalovaná také zohlednila, že se stěžovatel přihlásil do programu dobrovolného návratu Mezinárodní organizace pro migraci, díky které je realizace správního vyhoštění reálná. Nelze tedy souhlasit s tvrzením, že žalovaná opomenula tuto nevynucenou a prospěšnou aktivitu stěžovatele v řízení. Avšak ani tato součinnost stěžovatele nemohla za daných skutkových okolností převážit nad obavami žalované, že stěžovatel bude opětovně mařit rozhodnutí o správním vyhoštění (srov. bod [15] shora). Žalovaná ostatně poukázala i na despekt stěžovatele k právnímu řádu, neboť v ČR stěžovatel dle vlastní výpovědi pracoval, aniž by k tomu byl oprávněn. Velmi důležitá je rovněž skutečnost, že stěžovatel předložil žalované pozměněný cestovní doklad.

[19] Stěžovatel argumentuje, že o jeho záměru nemařit výkon rozhodnutí o správním vyhoštění svědčí to, že nepožádal o mezinárodní ochranu. Podle NSS však z této skutečnosti nelze bez dalšího dovozovat, že stěžovatel nehodlá mařit výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, resp. že se plánuje do země původu dobrovolně vrátit.

[20] Na výše uvedeném proto s přihlédnutím k ostatním okolnostem případu nemůže nic změnit ani skutečnost, že se stěžovatel sám dostavil k vyřešení bytové situace na služebnu

pokračování

žalované a že souhlasil s vycestováním do země původu (srov. podobně rozsudek NSS ze dne 17. 12. 2014, čj. 4 Azs 192/2014-32).

IV. Závěr a náklady řízení

[21] S ohledem na výše uvedené NSS zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta poslední s. ř. s.).

[22] O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch; žalované náklady řízení nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

[23] Podle § 35 odst. 8 ve spojení s § 120 s. ř. s. zástupci stěžovatele Mgr. Jindřichu Lechovskému, advokátu, který byl stěžovateli ustanoven usnesením krajského soudu ze dne 9. 11. 2016, hradí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Ustanovený zástupce provedl ve věci dva úkony právní služby, kterým jsou písemné podání soudu ve věci samé (doplnění kasační stížnosti) dle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), a další porada ve věci přesahující jednu hodinu dle § 11 odst. 1 písm. c) advokátního tarifu. Podle § 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu náleží zástupci stěžovatele za jeden úkon právní služby mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč, která se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Za dva úkony právní služby tedy ustanovenému zástupci náleží 6 800 Kč a dále částka odpovídající DPH ve výši 21 %, celkem tedy 8 228 Kč. Tato částka bude ustanovenému zástupci stěžovatele vyplacena z účtu NSS do 60 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. března 2017

Zdeněk Kühn
předseda senátu